

Nemzetpolitikai összefoglaló

2015. 20. hét

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

NPKI | NEMZETPOLITIKAI
KUTATÓINTÉZET

Kövér László: többet érdemelnek a magyar közösségek

Magyarország érdekérvényesítő képessége ma sok tekintetben rosszabb, mint amilyen valaha is volt az elmúlt 25 évben, mert a gazdasági kilábalásnál olyan utat választott, amely külföldi érdekeket sértett - nyilatkozta Kövér László, az Országgyűlés elnöke a Kossuth Rádió Vasárnapi újság című műsorában. A kormánypárti politikus hangsúlyozta: egy ország nemzetközi érdekérvényesítő képességét a gazdasági ereje határozza meg. A Fidesz-kormány 1998 és 2002 között megfelelő súllyal tudta az érdekeit érvényesíteni a nemzetközi fórumokon, az elmúlt négy évben azonban szerinte a kabinet olyan utat választott az ország talpra állításához, ami számos nemzetközi érdeket sértett. Kövér szerint a magyar-román kétoldalú kapcsolatok rendszere mára olyan mélypontra jutott, hogy komoly aggodalommal tekintenek az erdélyi magyar közösség jövőjére. A kormány ezért a konkrét támogatások mellett olyan gazdasági kapcsolatokat is próbál kiépíteni, amelyek segítik a romániai magyar közösséget. A magyar kabinet a nemzetközi szinten azt szeretné elérni, hogy Európa ne csak azoknak a hangját hallja meg, akik erőszakhoz folyamodnak, hanem azokét is, akik békés eszközökkel próbálják érvényesíteni alkotmányos önrendelkezési jogukat. „Azt szeretnénk, ha a környező országokban élő magyar közösségek megkapnák, ami jár nekik” - mondta Kövér László, megjegyezve, hogy az Európai Unió ebből a szempontból „kicsit torzan fogja fel az emberi jogokat”, mert sokszor az állatjóléti kérdésekkel többet foglalkozik az európai szabályozás, mint a közösségek oktatási és kulturális önrendelkezésének védelmével. A magyar közösségek önrendelkezésének biztosítása szempontjából a környező országok közül kedvező példaként említette Szlovéniát és Horvátországot, a szerbiai magyarság helyzetéről pedig azt mondta, ott többé-kevésbé javul a helyzet. Kövér László Románia mellett, Szlovákiát is bírálta, amiért szerinte ott „egyenesen nemzetbiztonsági kockázati tényezőként” tekintenek a magyar közösségre. Úgy fogalmazott: a szlovák véleményformáló elit tisztességesebb tagjai lennének hivatottak arra, hogy önvizsgálatot tartsanak és megválaszolják, hogy „miért képtelenek arra a minimális nagyvonalúságra”, hogy elismerjék, ha az elit bűnöket követett el, és „ne állandóan azzal takarózzanak, hogy a szlovákokkal szemben követtek el bűnöket”. Kiemelte: a magyarok tömeges deportálása, kényszermunkára hurcolása a második világháborút követően az akkori csehszlovák politikai elit döntése volt, amit „haladó hagyományként” a különvált Szlovákia politikai elitje is a magáévá tett, miközben a németeknek megadta a minimális erkölcsi elégtételt - folytatta Kövér László. „Én itt látok egyfajta kisebbségi komplexust is, amin azért túl kéne jutni” - mondta az Országgyűlés elnöke, aki szerint a szlovák nép többet érdemel ennél a megalázó helyzetnél.

Elfogadták a zászlótörvényt, ám a székely zászló használata továbbra is kérdéses

Rábólintott szerdán a képviselőház a települések és megyék saját zászlajának elfogadására és használatára vonatkozó, a kormányzó Szociáldemokrata Párt (PSD) 42 képviselője által beterjesztett jogszabályra. A törvénytervezet még tavaly átment a szenátuson, az alsóház most döntő kamaraként szavazott róla, tehát a Hivatalos Közlönyben való megjelentetését követően hatályba lép. A jogszabályt óriási többséggel, 275 igen voksal, 2 ellenszavazattal és 4 tartózkodással fogadták el a képviselők. Ennek értelmében a helyi önkormányzatok helyi jelképként saját zászlót fogadhatnak el, amelyet azonban kötelesek jóváhagyás végett a kormány elé terjeszteni. A zászlókat kormányhatározat hagyja jóvá, szín- és jelképhasználatuk nem sértheti a román nemzeti jelképeket, és nem szerepelhetnek rajtuk más államok jelképei. A lobogókon szerepelhet az illető település hivatalosan elfogadott címere, valamint megnevezése. Azokon a településeken, ahol egy kisebbség aránya eléri a húsz százalékot, a település neve az adott kisebbség nyelvén is feltüntethető. A kisebbségi megnevezés méretben és betűtípusban ugyanakkora lehet, mint a román, de az alatt kell feltüntetni. A zászló tervezetét az önkormányzatnak elfogadás előtt nyilvános vitára kell bocsátania, majd elfogadás után a régiófejlesztési és közigazgatási minisztériumhoz kell továbbítani. Ez továbbküldi a tervet az akadémia heraldikai bizottságának, majd annak álláspontját mellékelve a közigazgatási tárca kormányhatározat formájában a kabinet elé terjeszti a zászlóról szóló tervezetet. A jogszabály értelmében a települések lobogóit az önkormányzat székhelyére, valamint az önkormányzati intézményekre lehet kitűzni, de csakis Románia és az Európai Unió zászlajával együtt. A helyi zászlót protokolleseményeken és ünnepeken is lehet használni. A törvényben foglaltak be nem tartása 5000 és 10000 lej közötti bírságot von maga után. Máté András Levente, az RMDSZ képviselőházi frakcióvezetője elmondta: ez a tervezet elfogadható a magyar közösség számára. „Előrelépést jelent az eddigi patthelyzetből, és remélem, a jövőben elkerülhető lesz, hogy a hatóságok bírságokat szabjanak ki a zászló kitűzéséért” – fogalmazott. A Krónika kérdésére miszerint ez azt jelenti: a jövőben a székelyföldi megyei önkormányzatok dönthetnek úgy, hogy a székely zászlót fogadják el megyezászlóként, hivatalossá téve ezáltal a jelképet, elmondta: ez minden bizonnyal így lesz, a székelyföldi illetékesek szerint a jogszabály ebben a formában elfogadható.

Elképzelhető, hogy a román kormány ezután is megpróbál akadályokat gördíteni a székely zászló elfogadása elé – jelentette ki Márton Árpád arra a kérdésre, hogy a szerdán elfogadott zászlótörvény értelmében a települések lobogójáról a kormány mondja ki a végső szót. „Ilyen a törvény. Csak ebben a formában voltak hajlandók elfogadni” – szögezte le az RMDSZ-es képviselő, emlékeztetve, az önkormányzatoknak közvitára kell bocsátaniuk a település lobogójának tervezetét, majd annak elfogadása után a közigazgatási minisztériumhoz továbbítják, rá kell bólintania az akadémia heraldikai bizottságának is, majd kormányhatározat elfogadása után válik a zászló hivatalossá.

Márton Árpád szerint az nem jelenthet akadályt, hogy a törvény értelmében két önkormányzatnak nem lehet ugyanaz a zászlója, hiszen ha felteszik rá a település címerét, az már megkülönbözteti a lobogókat, de az is lehet, hogy a törvény értelmében románul és magyarul felírják a település nevét, ami szintén megkülönböztető jel. A székelyföldi politikus mégis optimista a zászlók jóváhagyásának tekintetében. Elmondta, az elmúlt hetekben is több település címerének elfogadásáról jelent meg kormányhatározat, nem akadályozták a folyamatot. „Sok településnek van címere, bár az országos arányhoz viszonyítva a Székelyföldön kevés önkormányzat kérte a saját címer jóváhagyását” – tette hozzá a politikus. Ez a törvény megnyugtató módon rendezi a helyi és a megyei zászlók kérdését – vallja Tamás Sándor. A Kovászna megyei önkormányzat elnöke kifejtette, eddig nem volt egyértelmű szabályozás, és ezért történhetett meg, hogy az ország több megyéjének volt zászlója, de Kovászna és Hargita megyének nem lehetett, s több romániai város fogadott el saját lobogót, de a székelyföldi városok, Sepsiszentgyörgy, Kézdivásárhely, Kovászna ezt nem teheték meg. „A Székelyföldön a helyi zászlók elfogadásáról meghozott helyi határozatokat megtámadta a prefektúra, és a bíróság minden esetben a javukra döntött. Ebből a szempontból jól jött ez a törvény” – érvelt a megyei közgyűlés elnöke. Antal Árpád szerint nem oldja meg a székely zászló kérdését az új zászlótörvény, viszont mégis van hozadéka. Sepsiszentgyörgy polgármestere szerint a regionális zászlók kérdése továbbra is rendezetlen, aminek az orvoslásához egy új törvényt kellene elfogadni, és Székelyföld összefoghatna a többi történelmi régióval a regionális zászlók használata kérdésének megoldása érdekében. Sepsiszentgyörgy polgármestere szerint a szenátusban elfogadott verzióban még nem szerepelt az a kitétel, hogy két vagy több önkormányzatnak nem lehet azonos a zászlója, azonban a képviselőházban elfogadott és az államfőnek kihirdetésre továbbküldött törvény első cikkelye egy újabb bekezdéssel bővült, amely tételesen kijelenti: két közigazgatási egységnek nem lehet azonos zászlója. A polgármester kiemelte: ezzel együtt ennek a törvénynek mégis van egy nagyon fontos hozadéka, éspedig az, hogy az önkormányzatok elfogadhatják saját zászlójukat, amelyet, ha a kormány határozatában elfogad, akkor az illető zászló a törvény védelmét élvez.

Kelemen Hunor a FÜEN kongresszusán: Romániában szükség van egy többség és kisebbség közötti egyezményre

A romániai kisebbségpolitika változó eredményességű időszakait ismertette, ugyanakkor negyedszázad kisebbségi érdekvédelmének akadályairól, és jövőbe mutató kihívásairól is beszélt Kelemen Hunor szövetségi elnök május 14-én, csütörtökön az Európai Nemzetiségek Föderatív Uniójának (FÜEN) a görögországi Komotíniben megszervezett kongresszusán. Az RMDSZ elnöke az eseményen való felszólalásában azt hangsúlyozta: az általa vezetett politikai szervezet aggodalommal tapasztalja, hogy egy európai uniós tagországban, a kommunizmus bukása után 25 évvel sem jelentenek biztosítékot a megszerzett, törvénybe foglalt közösségi jogok, együttes európai fellépés szükséges ahhoz,

hogy a kisebbségek ügyeiben előrelépés történjen. Kelemen Hunor tájékoztatta a FÜEN-kongresszus résztvevőit arról az autonómia-statútumtervezetről is, amelyet az RMDSZ politikai partnerével, a Magyar Polgári Párttal közösen dolgozott ki, bocsátott közvitára, és amely az identitáserősítés mellett a társadalmi béke megteremtését is szolgálná. Ugyanakkor nehezményezte azt, hogy a hazai külügyminisztérium, a Velencei Bizottság részvételével, úgy szervezte meg nemrég a kisebbségi joggyakorlatra vonatkozó konferenciáját, hogy arra nem hívta meg a közvetlenül érintetteket, a romániai kisebbségeket képviselő politikai szervezeteket. „Nem voltak kíváncsiak egyetlen hazai kisebbség véleményére sem, hanem maguk között eldöntötték, hogy megoldották ezt a kérdést az országban” – tette hozzá a szövetségi elnök, aki a jövőt illetően egy, a többség és kisebbség között létrejövő egyezményt tekint szükségesnek. Erre az államfőnek is javaslatot tett az RMDSZ, a dokumentum garanciákat tartalmazna arra vonatkozóan, hogy a már megszerzett jogokat nem csorbítják, nem vonják vissza, hogy a hatályos törvényeket minden esetben alkalmazzák, a kisebbségek ügyeiben történő továbblépéshez pedig a konszenzust keresi a hazai társadalom. Sógor Csaba, az RMDSZ európai parlamenti képviselője arra reagálva, hogy változott-e az Európai Bizottság és az Európai Parlament hozzáállása az őshonos nemzeti kisebbségek helyzetéhez, úgy vélekedett: az európai uniós intézmények közül az Európai Parlament továbbra is zászlóvivő ebben a kérdésben, korábban már a Bizottsághoz fordult egy felhívással, melyben egy átfogó EU-s kisebbségvédelmi rendszer felállítását szorgalmazza.

Az Európai Unióban működő kulturális és területi autonómiák legjobb gyakorlatainak alkalmazását, a régiók történelmi, kulturális, nyelvi, vallási és hagyományos értékeinek figyelembe vételét kéri Romániától és Szlovákiától az Európai Nemzetiségek Föderatív Uniója (FÜEN). Az európai kisebbségi ernyőszervezet erről az RMDSZ, a felvidéki Magyar Közösség Pártja (MKP) és a Magyar Polgári Párt (MPP) javaslatára fogadott el határozatot a hétvégén Görögországban rendezett éves közgyűlésén. Vincze Loránt, az RMDSZ külügyi titkára a határozati javaslat szombati bemutatásakor elmondta, az európai őshonos kisebbségek európai megoldást sürgetnek, az erdélyi és felvidéki magyarok pedig a kontinens más államaiban működő és sikeres autonómia-modellek hasznosítását kérik maguk számára. A FÜEN alelnöki tisztségét is betöltő politikus emlékeztetett, hogy a magyarok mindkét országban számtalan alkalommal kinyilvánították: saját ügyeikről saját maguk kívánnak dönteni. Az egyhangúlag elfogadott határozat kéri a két ország kormányát: biztosítsa a szubszidiaritás, a regionalizmus, az önkormányzatiság elveinek alkalmazását, figyelembe véve a nyelvi, etnikai alapú diszkriminációmentesség elvét. A FÜEN szorgalmazza, hogy Bukarest és Pozsony megértéssel reagáljon, ha a nemzeti kisebbségi csoportok nagyobb szabadságot igényelnek a saját ügyeik önálló intézésében, továbbá folytasson párbeszédet a nemzeti kisebbségek képviselőivel az autonóm igazgatásra vonatkozó jogos igényeikről.

Könnyebb boldogulás reményében fejlesztik az erdélyi magyar szakképzést

Stratégiai koncepciót és munkatervet dolgoznak ki a romániai magyar szakképzés intézményrendszere számára: a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége (RMPSZ) az anyaország kormánya által meghirdetett, 2015 a külhoni magyar szakképzés éve nevű programsorozat részeként indította el szerdán Sepsiszentgyörgyön a Szakképzés – gazdaság – társadalom című szakmai fórumot. Potápi Árpád, a Miniszterelnökség nemzetpolitikáért felelős államtitkára az eseményen elmondta, együttműködési megállapodásokat írnak alá a szakképzés fejlesztéséről – Erdélyben a programot koordináló RMPSZ-szel. A Kárpát-medencében összesen 500 millió forintot fordítanak a tematikus év projektjeire, ebből 120 millió forintot hívhatnak le az erdélyi szakképző intézmények. „A szülőföldön való boldogulás gazdasági boldogulást jelent, a nemzetpolitikai cselekvések után ebben is segítenünk kell, és ennek egyik alapfeltétele a szakképzés. Kárpát-medencei szinten a magyar szakképzés intézményrendszerét akarjuk megerősíteni, a struktúrákat összehangolni” – mondta az államtitkár. Felhívta a figyelmet, hogy a térségben a munkanélküliség mellett a szakképzett munkaerő hiányával is szembesülnek: ez olyan, mint amikor „aszálykor az árvizek is sújtanak”. Potápi szerint a Magyarországon már bevezetett duális szakképzés lehet a megoldás – a folyamatba a vállalkozókat is be kell vonni, különböző eszközökkel érdekeltté tenni. Erdélyben hét intézményt tudnak támogatni, de lobbitevékenységgel, közös EU-s pályázatokkal, programokkal is segítenek. Potápi Árpád hangsúlyozta, azért kell megerősíteni a magyar szakképzés rendszerét, mert különben a magyar fiatalok a román tanintézetekbe iratkoznak, és ez nyelv-, majd identitásvesztéssel is járhat. „Kolozsváron tavaly nyílt meg a református szakközépiskola: a magyar gimnáziumokba nem jelentkeztek kevesebben, tehát egyértelmű, hogy a román tannyelvű iskolákból iratkoztak át a magyar gyerekek” – mondta az államtitkár, hozzátéve, hogy a Székelyföldön más a helyzet, ott a meglévő iskolákat kell erősíteni.

Nincs egyezés az MKP és a Híd között

Két héttel ezelőtt az MKP kezdeményezésére szakmai egyeztetésre került sor a Most-Híd párt, valamint az oktatási szakmai szervezetek, a pedagógusszövetség, a szülői szövetség és a Comenius Pedagógiai Intézet, továbbá a Csemadok és a Szlovákiai Magyarok Kerekasztala bevonásával. A találkozó célja egy közös stratégia – oktatási minimum – megfogalmazása és jóváhagyása volt, valamint egy oktatási tanács megalakítása. Az MKP által előkészített dokumentumot a jelenlevők támogatták, aláírásához viszont a Híd időt kért. A vegyes párt átdolgozta a tervezetet, majd múlt hétfőn a felek ismét tárgyalóasztalhoz ültek, ám közös dokumentum elfogadására nem került sor. Az eredeti

szerződéstervezet a közoktatásra vonatkozó szakmai célkitűzések mellett egy „megnemtámadási” szerződést is tartalmazott. Ez alapján a felek oktatási kérdésekben rendszeresen egyeztettek volna, valamint tartózkodnának attól, hogy egymást a kisebbségi oktatásügy terén támadják. A Híd nem támogatta az iskolák önkormányzatiságára való törekvését, az oktatási kérdésekben való együttműködést, és a két párt megnemtámadási megállapodásával sem tudott azonosulni. Érsek Árpád, a Híd parlamenti képviselője elmondta, „a tárgyalás során nyilvánvalóvá vált: egyes tárgyalópartnerek ahelyett, hogy a gyerekek, a tanárok és az iskolák érdekét tartották volna szem előtt, kizárólag egy politikai nyilatkozat elfogadására törekedtek. Ebben a Híd nem lesz partner sem most, sem a későbbiekben”. Jókai Tibor, az SZMPSZ elnöke szerint ígéretesen indult az egyeztetés. „A felek a tárgyalás során törekedtek a kompromisszumra, végül egyetlen mondaton bukott meg a megállapodás. Azon, hogy az MKP és a Híd az oktatáspolitikai lépéseiket egyeztetik, ebben nem tudtak megállapodni” – mondta az SZMPSZ elnöke.

Pásztor Istvánal tárgyalt Orbán Viktor

Folytatta konzultációsorozatát Orbán Viktor miniszterelnök és Pásztor István, a Vajdasági Magyar Szövetség elnöke a vajdasági magyar közösség fejlesztéséről gazdasági, kulturális, szociális téren pénteken az Országházban. Szakértői szinten május végéig lezajlanak az egyeztetések a lehetőségekről, gazdasági területen például a vajdasági magyar vállalkozások piacra jutási lehetőségeinek javításáról. A megbeszélésen szó esett egy vajdasági termőföldalap létrehozásáról is, amely a vajdasági magyar gazdákat lesz hivatott segíteni. A szociális területen egy peremvárosi és tanyagondnoki rendszer kialakítását tervezik. Pásztor István rövid időn belül előterjesztést tesz Orbán Viktornak a vajdasági sportélet fejlesztésének irányairól. A cél az, hogy a tradicionális vajdasági magyar sportágak nagyobb támogatáshoz jussanak, és ezáltal minél több fiatal kapcsolódjon be aktívan az ottani sportéletbe.

A vajdasági magyar közösség érdeke a VMSZ és az MNT szoros együttműködése

Pásztor István, a VMSZ és Hajnal Jenő, az MNT elnöke az elkövetkező napokban mintegy 150 vajdasági magyar alkotót, szakembert kér majd fel közös levelében együttműködésre, a kultúra, művészet, felsőoktatás, oktatás, közművelődés, általános civil tevékenység területéről. „A vajdasági magyar közösség érdeke a VMSZ és az MNT szoros, érdekérvényesítő és hatékony együttműködése, aminek alapját a választásokon megfogalmazott és a Magyar Összefogásnak 31 mandátumot jelentő választási program megvalósítása jelenti. A választási programban kiemelt helyen szerepel az, hogy az

elkövetkező időszakban a szakmai-tartalmi fejlesztések lesznek a középpontban – ennek megfelelően az MNT 2015. évi tervében szerepel a konzultatív testületek létrehozása. Annak érdekében, hogy az érdemi munka mielőbb megkezdődjék, Hajnal Jenő elnök úrral közösen az elkövetkező napokban mintegy 150 olyan, különböző területeken kiemelkedő egyéni teljesítményű vajdasági magyar alkotót, szakembert kérünk fel levélben az együttműködésre a kultúra, művészet, felsőoktatás, oktatás, közművelődés, általános civil tevékenység területén, akikkel mérvadó módon lehet megfogalmazni a cselekvés lehetséges közös nevezőjét. Az MNT és állandó testületeinek munkája ily módon is gazdagodni fog, megteremtve ezáltal azt a felelősségteljes és széleskörű együttműködést, amit a vajdasági magyar közösség joggal vár el mindannyiunktól” – zárja közleményét Pásztor István, a Vajdasági Magyar Szövetség elnöke.

Támogatások Kárpátaljának

Négy kárpátaljai magyar civil szervezettel írt alá 21 millió Ft összegű támogatási szerződéseket Beregszászon Simon Attila István, a Földművelésügyi Minisztérium közigazgatási államtitkára, aki részt vett azon a rendezvényen is, amelyen 400 kárpátaljai magyar pedagógusnak adtak át anyaországi alapítványi ösztöndíjakat. Simon Attila István a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán tartott aláírási ünnepségen elmondta, „az ukrán válságra és a kárpátaljai magyar gazdálkodók nehéz helyzetére való tekintettel az FM a forrásaihoz mérten jelentős, 21 millió Ft támogatásban részesít a mezőgazdaság és a falusi turizmus területén működő négy magyar civil szervezetet”. Hozzátette: a mostani támogatás – amelyhez a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet egymillió forinttal járult hozzá – jelzi, hogy a magyar kormány, s így az agrártárca is kiemelt jelentőségű területként kezeli Kárpátalját. A közigazgatási államtitkár reményét fejezte ki, hogy a segítség 500–550 kárpátaljai magyar gazdálkodót juttat „túlélési esélyhez” a jelenlegi nehéz időszakban. Kifejtette, bízik abban, hogy az első lépésnek szánt támogatásból megvalósuló programok sikeresek lesznek, és azt újabbak követhetik. A támogatásban részesült szervezetek a Pro Agricultura Carpatica Megyei Jótékonyági Alapítvány, Kárpátaljai Magyar Vállalkozók Szövetsége, Terra Dei Kárpátaljai Mezőgazdasági Szaktanácsadó Központ – Jótékonyági Alapítvány és a Viski Zöld Falusi Turizmus Szövetség. Az aláírás előtt Simon Attila István részt vett és beszédet mondott azon az ünnepi rendezvényen, amelyen a 2003-ban alakult Hármashalom Alapítvány által a kárpátaljai magyar szórványoktatás támogatása céljából 10 éve indított Zrínyi Ilona Ösztöndíjprogram keretében 400 pedagógusnak adtak át 40–40 ezer Ft összegű ösztöndíjat.

